

Søtvedt skole - utvikling fra start til slutt

v/ Gerda Stokkland

I 1867 ser det ut til at undervisningen ble redusert til 6 uker i øverste avdeling.

I året 1871 var skolebarna her svært heldige, for da ble det kjøpt inn 1 blikkspand og 1 blekkøse 1 skolebenk og 2 rullegardiner. Det kan se ut til at skoledagen begynte kl.0830 og varte til kl. 1600, så da kunne det vel tenkes at noen blei litt tørste.

Av lærebøker som ble brukt var det Jensens læsebok. Det ble kjøpt inn 8 eksempl. av denne i 1875, i 77 kjøpte de 10 for 2. trinn og 10 for 3. trinn. Da ble det også kjøpt inn et kart over det og vægtsystem. (Det står forresten et sted at de gamle læsebøger ble levert kirkesanger Tvedt.)

Inventar – skolemuséet Foto: TAU

I 1881 var posten på Søtvedt slått sammen med posten på Vold under en lærer. Barna gikk hver dag i 12 uker.

I året 1890 var det opptelling av barn som var skolepliktige. Det var 44 i alt. På kretsmøtet ble det da satt fram forslag om å skille ut Rønningen, Tveithegna, Tangen, Svanvik og Hamsdokka fra Søtvedt krets og overføre dem til Vold krets. Dette ble enstemmig besluttet. Det ble også satt fram forslag om 21 ukers skolegang om året, 9 uker på hver avdeling og 6 uker frivillig.

Neste kretsmøte bestemte at det skulle være 12 uker i hver avdeling.

Året 1890 ble det satt karakterer hver uke for flid, oppførsel og skoleframmøte, 12. juni 1891, altså på dagen for 90år siden i dag (1981), ble det besluttet at "tugt i skolen" skulle avskaffes. Det var 3 som stemte imot, deriblant læreren!

Så litt om lærersituasjonen ved skolen.

Alt i alt er det ikke så mange lærere som har vært i skolen her, medregnet vikarer kommer jeg til 16 stykker. I 1890-årene var det vanskelig å få lærer her da posten var for liten. Derfor kom det fram forslag i 1894 om 30 ukers undervisning. Noen i kretsen forpliktet seg til å betale halvparten av de økte utgifter de 5 første år.

I 1894 hadde ikke Søtvedt fast lærer, og derfor ble det ingen eksamen. Skolen ble besørget av to forskjellige vikarer, nemlig Ingeborg Rogstad og Isak Hansen Sjøtvedt. Men i møtet 21.10.94 ble lærer Odden innstilt som nr. 1, og ved eksamen 7. juni i 95 finner vi at Odden hadde undervist i 18 uker før eksamen.

Om Odden står det: Odden er visst en mann der forstår å vinne barnenes kjærlighet og underviser med liv og lyst, men opptrer på en meget tekkelig måte.

1898. Arbeid med barne- og ungd. bibliotek.

Liste til kretsens innvånere om å betale bidrag. Staten yter tilsvarende beløp.

Det ble sendt søknad til kommunen om 30 ukers undervisning.

1910

Kurs i handgjerning sammen med Vold.

Dette året blei Nordahl Rolfsens lesebok innført.

Foto: TAU

1912

Da hadde man kjøkkenkurs her på skolen. 12 elever. Varighet: 6 uker. Leder: Randi Gryting. Det avsluttedes med en festlig tilstelning den 9. juli hvor 60 mennesker deltok. Soknepresten overrakte lærerinden en erindringsgave fra elevene.

1916-17

Var siste året de brukte tavle og griffel. Seinere brukte man regneblyant og tegneblyant.

Lærer Odden sa opp sin plass 1. april 1925.

Vi lar Gerdas sluttskriv til barna og grenda i 1981 bli siste oppsummering:

SØTVEDT SKOLE 1866-1981

Foto: TAU

Du kjære, gamle skolehus nå står du snart for fall! For bygda får et nytt bygg som midtpunkt være skal. Men her har vi strevet så mangen en time med regning og lesning og o-fag og skrivning.

Vi likte oss godt i ditt lune skjød,
og av og til hendte det også at en film det seg bød.

Kunne du tale, du kunne fortelle om dager som har gått.
Da tror jeg nok at mangt et øye ble både stort og vått!

Nå er du en olding på 115 år, men jamen har du greid å følge med på det som foregår.

For vi har hatt utstyr til film og til fjernsyn,
til radio og plater, kassetter og allting.

Her møtte barn fra Røra, Klyve, Lien og Elgtvedt,
fra Holtan Tveithegna og Meltvedt!
Fra Grøtvik, Findal, Søtvedt og Svanvik.

Her var barn av trauste bønder, hit kom stolte husmannsgutt,
hit kom gjetergutt om våren, måtte tjene til livets brød,
men på skolen dog de møtte, loven dette dem tilbød.

Visstnok satt de her ved langbord,
og den flokken var nok stor som sku' lære lese, regne
for å klare seg på jord.

Mørkt og kaldt det var nok ofte her i dette lille rom,
og det hendte tem'lig ofte at en liten plass stod tom.
Noen manglet sko og klær,
noen ble hindret av dårlig vær.

Men i skjær fra parafinlykt og fra stuens gamle «om»
blei de ført på tankens vinger ut i verdens store rom.

Den gamle skolemester var nok dyktig, streng,
men dog så kjærlig mot de mange bygdas barn.
Han gav støt til fantasien, han gav lærdom for livsstien.

Så mange tanker kommer i avskjedens stund, -
det er så mangt og mye som burde nevnes i grunn.

Foto: TAU

Bare et lite ord til slutt.
Det rettes til foreldre,
hver skolejente og skolegutt:
TAKK!

Sølvedt skole ligger til venstre og overtas av Solum Historielag i 2017 *Foto: TAU*
Læreboligen på Sølvedt ligger til høyre og er lagt ut for salg (kommunen)